

Öt kertész, ötféle fólia

A fedett termesztés és a vándorfólia volt a Monsanto zöldségvetőmag üzletág (Semini és De Ruiter Seeds) nyílt napjának témája. A délutáni kerekasztal-beszélgetésen öt kertész mondta el saját történetét beruházásairól, tapasztalatairól és terveiről.

▲ A kerekasztal-beszélgetés résztvevői balról jobbra: Kosdi Sándor, Törköly Aranka, Kobzos Sándor, Héjjas Gábor és Horváth István Zsolt

Nyílt nap Kecskeméten

A Monsanto cégcsoporthoz tartozó két zöldségnevelő cég, a Semini és a De Ruiter Seeds közös nyílt napja rendhagyó módon az idén külső helyszíneken, a Kitével közös szervezésben kezdődött. Négy gazdálkodó ültetvényeiben – a tiszalpai *Kézmárki Lászlónál* és *Ignác Ferencnél*, a kunszentmártoni *Horváth István Zsoltnál* és a ménteleki *Héjjas Gábornál* – ismerkedhettünk a cégek fontosabb zöldségfajtaival: színes paprikákkal, csemegekukoricákkal, sárgadinnyékkel.

A De Ruiter Seeds kísérleti állomásaként megismert bemutatókertben a látogatók szakmai vezetéssel körülnéztek a jól bevált fajtákkal és új nemesítésű anyagokkal beültetett bemutató fóliákban és a szabadföldi parcellákon. Érdeklődhettek a technológiákról, és nem utolsósorban találkozhattak és beszélgethettek termesztőtársaikkal.

▲ Az idén a labdarúgó-világbajnokságra utalva készült a zöldségdekoráció

Papp Zoltán értékesítési munkatárs, a kerekasztal-beszélgetés műsorvezetője elmondta, hogy öt különböző élettörténetet és termesztésmódot, öt különböző korú, eltérő profilú üzemet ismerhetünk meg. A közös bennük az, hogy valamennyien nagy fejlesztésekre szánták el magukat, aminek az idén hatványozottan hasznát veszik. A további fejlesztésekről eltérően vélekednek.

A paradicsom mellett döntöttek

A csengelei Kelőpataki Kft. paradicsomtermesztését termálvízre alapozták – mondta a termesztést irányító *Törköly Aranka*. Több mint tizenöt éve tértek át a paradicsomra, előtte dísznövényeket és egyéb zöldségeket termesztettek. Kéthektáros fóliafelületükből 1,5 hektár a nagylégterű fóliablock, hosszúkultúrás paradicsommal. 57-58 °C-os termálvízzel fűtenek, ami télen néha kissé kevés, más fűtési mód híján azonban ezzel gazdálkodnak, ehhez igazítják a felület nagyságot.

1993-tól 2003-ig folyamatosan, apránként fejlesztettek, önerőből. Legelőször az energiát jobban hasznosító fóliablokkokra cserélték a különálló sátrakat, majd áttértek a hosszúkultúrás paradicsomtermesztésre. Kipróbálták a közetgyapotos és a vödörös termesztést is, jelenleg teljes felületen vödörben, tőzegben terem a paradicsom. Már több éve, hogy áttértek a biológiai növényvédelemre, ennek elő-

nyei kiegyenlítik a viszonylag magas bekerülési költségeket – mondta. A folyamatos biológiai védekezés eredményeként ráadásul mind kevesebb hasznos szerzetet kell betelepíteniük, így azt tapasztalják, hogy az évek előrehaladtával mind olcsóbb ez a módszer. Nem beszélve az olyan járulékos előnyökről, hogy nincs permetlé a bogyókon, nem kell törölgetni a paradicsomot, sokkal gyorsabban megy a rekeszbe sorolás.

Arra a kérdésre, hogy jelent-e a biológiai növényvédelem piaci előnyt, *Törköly Aranka* azt válaszolta, hogy nem. Szerinte ebben ők is hibásak, hiszen nem csinálnak hírverést a gyakorlatilag vegyszermentes zöldségnek. Ám úgy tapasztalja, hogy a kereskedők nem is foglalkoznak ezzel a kérdéssel. Talán a fogyasztók irányából kellene elindulni, mondta. A kft. egyébként az elsők között használta az Árpád-Biokontroll-féle, paradicsomlevél alakú függőcímkét a biológiai növényvédelemmel termesztett áru jelölésére. Igaz később visszatértek a saját, kereskedők körében már ismert címkéjükhöz.

1,5 hektáron, az idén már csak vödörben terem a hosszúkultúrás paradicsom Csengelén

A termesztési vezető elmondta, hogy az idény elején elmaradtak az árak a tavalyihoz képest, a június azonban bőven kárpótolt érte. Még soha nem volt ilyen magas a paradicsom ára, mondja, aminek valószínűleg az az oka, hogy a hidegfóliákban igen szerény a termés. (Náluk is érzékelhető a rossz időjárás hatása; június végéig négyzetméterenként körülbelül egy kilogramm elmaradást számoltak a sokévi átlaghoz képest.) Ezúttal viszont Európa többi részét sem kímélte az időjárás, így nem lehet importtal hatni a piacra.

Nem érdemes
évente
más-más
kultúrába vágni.

A fejlesztésekről kérdezve Törköly Aranka elmondta, hogy a pillanatnyi felülethez szükséges fejlesztéseket megtették, már klímavezérlő számítógépük és szén-dioxid-trágyázásuk is van, a természetfelületet viszont nem tudják növelni, amíg nem találnak más fűtési módot. Ráadásul a mostani árumennyiségre van fizetőképes vevőjük. Ha bővítenék a termelést, könnyen szembesülhetnének a bizonytalan piaccal.

A termesztőknek azt ajánlotta, hogy ne vágjanak évenként más-más kultúrába. Nem véletlenül horgonyoztak le évekkel ezelőtt ők is a paradicsom mellett – mondta a csengelei kft. termelésirányítója.

Hollandiából a Hajdúságba

Kosdi Sándor Hollandiában született, kertész családba. Magyar származású édesapja kigyóuborkát termesztett, a testvérei ma is növényházban gazdálkodnak Hollandiában. Ő azonban mást választott: Magyarországra költözött, és a kiváló hajdúdorogi földeken

szabadföldi zöldségkultúrákkal kezdett el foglalkozni. Ma tizenöt hektáron korai, friss-piaci csemegekukoricát, valamint szabadföldi paprikát és káposztafélét termeszt. Saját fejlesztésű kukorica- és paprikaszedő szalagját lapunkban is bemutattuk már.

Az idei szezon eddig nem valami fényes, a belvíz miatt másfél hektár termés odalett, a fátyolfólia-takarást elvitte a szél, és még az adóhatóság is éppen most talált rám – mondta az egyébként nem panaszgó gazda.

A csemegekukorica nem indult rosszul. Kosdi Sándor hat hektáron különböző tenyészidejű fajákat termeszt a legkorszerűbb koraiságfokozó technológiával (bakhát, talajtakaró fólia, csepegtető öntözés). Az első kamion június utolsó napjaiban elindult exportra.

A kertészeti termesztésről azt gondolja, hogy a globalizáció miatt az árak a kisebb hullámhegyek ellenére sem emelkednek tartósan. Erre az egyik válasz az általános költségek lehető legalacsonyabban tartása. Ő például használt szendvicspanelekből épített hűtőt és használt gépeket vásárolt. A másik válasz pedig a drága órabért kiváltó automatizálás, ami itthon még kevésbé problematikus a holland viszonyokhoz képest – mondta. Ott a magyarországihoz hasonló zöldségárak mellett, bruttó 17 euró az órabér – nem csoda, hogy alig vannak alkalmazottak a kertészetekben.

Szerinte mindenképpen a vándorfóliáé a jövő – választotta. Ő most is hidegfólia alatt termeszt a paprika kisebb részét, és még néhány hektárt szeretne lefedni, de korszerűbb, kettős fóliaborítású változatokban is érdemes még gondolkodni. Korábban jelenhetne meg a piacon a paprikával, és az sem közböns, hogy a dolgozóknak milyen hosszú időszakban tud munkát adni. A környékről sok idénymunkás jár hoz-

▲ Koktélpaprika a Kelőpatayi Kft.-nél 2009-ben, még kőzetgyapoton

▲ Kosdi Sándor a legkorszerűbb koraiságfokozó technológiával termeszt a csemegekukoricát

Takarékos szemlélet: Kosdi Sándor még a sorközöket is hasznosítja

Öt kertész, ötféle fólia

▲▼ Horváth István Zsolt 4,5 hektár Haygrove-fóliát épített. Sokat dolgozott vele, most a piacon a sor, hogy elismerje

Kobzos Sándorék
KITE-fóliája Tiszalökön

zá, a térség egyik meghatározó kertészeti vállalkozójaként valamilyen szinten érték is felelősséget érez.

Elmozdulhat az ár

Nem panaszkodó termeszto a Kunszentmártonban gazdálkodó *Horváth István Zsolt* sem: büszkén számolt be, hogy öt éve háromezer négyzetméter kínai kellel kezdte a gazdálkodást, és ma már kétszáz hektárt művel a család. 50-60 hektár kertészet és 60-70 hektár vetőmagtermesztés mellett szántóföldi növényekkel foglalkoznak. A hűtőház, valamint a vándorfólia-beruházásban, illetve több erő- és munkagép beszerzésében jól megírt, sikeres pályázatok segítettek őket. A gazdaság két fő zöldségnövénye a 20-22 hektáron termő csemegekukorica – ez 1-1,5 millió csövet jelent –, valamint a 20-25 hektáron ültetett szabadföldi paprika, amelyből tavaly 1270 tonnát adtak el. Ezt 2-3 hektár káposztaféle egészíti ki, és az idéntől már nettó 4,5 hektáros Haygrove típusú vándorfólia is. Nem szokványos lépés azonnal 4,5 hektárral felépíteni, az előző években azonban kiderült, hogy bármilyen jól termelünk is, az időjárás mindig beleszólhat a végeredménybe. Ezért döntöttek a vándorfólia mellett. Az idei időjárás is azt igazolta, hogy érdemes volt rászánni az időt és a fáradságot az építésre – mondta.

Horváth Zsolt felhívta termesztoársai figyelmét, hogy a mostani ritka helyzetben semmi okuk nincs a már megszokott, nyomott árak elfogadására. Szerinte meg kell, hogy kérjék a zöldség árát, mert valóban magasabb az önköltség az idén, másrészt Európa-szerte hiány van. 20-30%-os áremelkedés mindenképpen indokolt, ami nem biztos, hogy kiegyenlíti a ki-

eséseket, de jövőre már hozhat valamennyi többletet.

A kunszentmártoni gazdaságban tízmillióra becsülhető a kár szabadföldi termesztésben és könnyen lehet, hogy épp ezek a károk „segítik” majd az egész ágazat elmozdulását. Ha minden a szokásos módon alakult volna az idén is, akkor még tíz év múlva is a mai áron árul-

Az időjárás igazolja, hogy érdemes volt rászánni az időt és a fáradságot.

nánk a zöldséget. A teljes Európát ért megrázkódtatás hatására kénytelen lesz a piac magasabb árat fizetni az időjárás által megkímélt termésért. Ennél intenzívebben már nem termelhetnek, ennél több pályázatot nem nyerhetnek, és ennél többet nem dolgozhatnak; most a piacon a sor, hogy elismerje az erőfeszítéseiket.

Horváth Zsolt az idén nem adja el a paprikát 300, a kukoricát pedig csövenként 80 Ft alatt.

Nem kérdés, merre tovább

Főállásban a KITE munkatársa *Kobzos Sándor*, családja Tiszalökön gazdálkodik. Az édesapja által irányított kertészetben először a gyümölcstermesztés volt az egyetlen tevékenység. Néhány éve, igen szerencsés időszakban próbálkoztak a káposztatermesztéssel, és a jó piac meghozta kedvüket a folytatáshoz.

A tizennégy hektáros gazdaság nagy részén bioalma terem, de mellette már 4-6 hektárra nőtt a zöldségtermeszto felület is. Az idén négy hektárra paprikát ültettek, és két hektáron természetesen csemegekukoricát. Csemegekukor-

Kobzos Sándorék ▶
*kísérletező kedvű kertészek,
 0,25 hektár fólia mellé
 3 hektárt terveznek*

koricából a betakarítás után még egy szakaszt terveznek.

Kísérletező kedvű kertészek. Tavaly rábeszélte a családod negyed hektár vándorfóliára, valamint további 3 hektárra pályáznak – mondta Kobzos Sándor. Az idén jól járt, aki a fedett termesztést választotta; Tiszalök térségében 535 mm csapadék hullott hatvan nap alatt, ráadásul az idén sem úszták meg az enyhe tavaszi fagyot. Szabolcsban és a Hajdúságban egyébként a dinnyefelület 30%-a megsemmisült, a tavalyihoz képest nagyobb felületre ültetett szabadföldi paprikában 20%-os a kár, és hasonló a veszteség sok szatmári gazda egyetlen megélhetési forrása, a konzervuborka-ültetvényben is. A felelősen gondolkozó kertészek tehát biztosan a fedett termesztést választják – mondta.

Többen így gondolkoznak a környéken; az egyébként nem a fóliás termesztéséről híres térségben az előző évben hat hektárnyi vándorsátor épült.

Folyamatos sárgadinnye

Héjjas Gábor ménteleki gazdálkodó vendéglátóipari és közgazdász végzettséggel, informatikai és telekommunikációs nagyvállalatoknál töltött évek után, édesapja halála után vette át a gazdaságot. Viszonylagos kívülállóságnak hasznát veszi, hiszen teljesen más szemszögből látja a helyzetet. Eldöntötte, hogy a szántóföldi kultúrák helyett inkább az öntözött kertészeti termesztés lenne a jövedelmező, és a termesztendő zöldséget már a gasztronómia felől közelítve választotta ki. A sárgadinnyének szerinte egyértelműen nő a fogyasztása. Egyelőre még idénytermék, de mind jellemzőbb, hogy más évszakokban is be-

szerezhető, igen változatosan fogyasztható. A modern gasztronómia terjedésével egészen biztos, hogy népszerűsödik.

Szaktanácsadója figyelve összesen hat hektár vándorfóliát terveznek, ahol szakaszos ültetéssel folyamatos dinnyeellátásra rendezkednek be. Már két egyhektáros Haygrove-fóliablokk megépült, ez alatt ültettek szakaszosan, 0,25 hektáros egységekben. Később is ezt folytatnák, csak nagyobb felületen. A hozam most az időjárás miatt nem tökéletes, az ár azonban kiegyenlíti – mondta.

Az átlagos vándorfólia-beruházásokhoz képest újdonság, hogy itt a fedett felületről összegyűlt vizet 1500 köbméteres csapadékvíz-tárolóba vezetik és abból öntözik. Az idén csak egyszer kellett feltölteni az öntözőtavat, négyszer utántöltötte az időjárás – mondta.

Szerinte a borászokhoz hasonlóan a zöldség-gyümölcs termesztéstől sem lenne idegen, hogy többnapos vendéglátással összekötött rendezvények szervezésére tegyék alkalmassá a gazdaságukat. A bor talán jobban „adja magát” erre, ám zöldség- és gyümölcs-termesztőként is lehet ebben gondolkodni. Véleménye szerint lesz erre igény.

Tömpe Anna

▲ Héjjas Gábor sárgadinnyére szakosodik

A fóliáról lefolyó vizet ebben az öntözőtóban gyűjtik össze. Az idén már négyszer utántöltötte az eső

